

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

4. svibnja 1993.(*)

„Nacionalno zakonodavstvo kojim se želi pogodovati distribuciji nacionalnih filmova”

U predmetu C-17/92,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u uputio Tribunal Supremo u sporu koji se vodi pred tim sudom između

Federación de Distribuidores Cinematográficos (FEDICINE)

i

Estado Español,

intervenijent,

Unión de Productores de Cine y Televisión,

o tumačenju članaka 30. do 36., 59. i 92. Ugovora o EEZ-u, te Direktive Vijeća 63/607/EEZ od 15. listopada 1963. o provedbi s obzirom na filmsku industriju odredaba Općeg programa za ukidanje ograničenja slobode pružanja usluga (SL 1963, 159, str. 2661.), Druge direktive Vijeća 65/264/EEZ od 13. svibnja 1965. o provedbi s obzirom na filmsku industriju odredaba Općeg programa za ukidanje ograničenja slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga (SL 1965, 85, str. 1437.) i Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT),

SUD (peto vijeće),

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik vijeća, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse i D. A. O. Edward, suci,

nezavisni odvjetnik: W. Van Gerven,

tajnik: J.-G. Giraud

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Federación de Distribuidores Cinematográficos, Manuel Lanchares Larre, *Procurador de los Tribunales*, i Manuel Villar Arregui, odvjetnik pri odvjetničkoj komori u Madridu,
- za španjolsku vladu, Alberto José Navarro González, glavni ravnatelj Pravne i institucionalne koordinacije sa Zajednicom, i Gloria Calvo Díaz, *abogado del Estado* za pravne sporove Zajednice, u svojstvu agenata,

- za Komisiju Europskih zajednica, Pieter Van Nuffel i Daniel Calleja, članovi njezine pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj suca izvjestitelja,

odlučivši, u skladu s člankom 104. stavkom 4. Poslovnika, da neće saslušavati usmena očitovanja stranaka,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 18. veljače 1993.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 12. prosinca 1991., koje je Sud zaprimio 22. siječnja 1992., Tribunal Supremo, „Sala tercera” (de lo Contencioso-Administrativo), (Vrhovni sud, Španjolska, treće vijeće, za upravne sporove) (u daljnjem tekstu: Tribunal Supremo) postavio je, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, prethodno pitanje o tumačenju odredaba Ugovora kako bi procijenio usklađenost s pravom Zajednice nacionalnog zakonodavstva koje dodjeljivanje licencija za sinkroniziranje filmova trećih zemalja radi njihove distribucije u Španjolskoj, u verziji sinkroniziranoj na jedan od službenih španjolskih jezika, uvjetuje time da distribucijska kuća koja traži takvu licenciju prethodno potpiše ugovor kojim joj se nameće obveza distribucije jednog španjolskog filma.
- 2 To je pitanje postavljeno u okviru žalbe u upravnom sporu koju je podnijela udruga španjolskog prava Federación de Distribuidores Cinematográficos (u daljnjem tekstu: FEDICINE), kako bi ishodila poništenje jedinog članka akta Real Decreto Legislativo 1257/1986 od 13. lipnja koji je donesen radi prilagođavanja Leyja od 27. travnja 1946. kao i Leyja 3/1980 od 10. siječnja pravilima prava Zajednice, na temelju zakonodavne ovlasti dodijeljene zakonom Ley de Bases od 27. prosinca 1986. (*Boletín Oficial del Estado* br. 153 od 27. lipnja 1986., str. 23427., u daljnjem tekstu: Real Decreto Legislativo).
- 3 Taj jedini članak, koji je stupio na snagu 1. srpnja 1986., glasi:
 - „1. Zakonski osnovane distribucijske kuće mogu slobodno distribuirati filmove proizvedene u Zajednici.
 2. Spomenute distribucijske kuće također imaju pravo na maksimalno četiri licencije za sinkroniziranje filmova trećih zemalja na jedan od službenih španjolskih jezika za svaki španjolski film za koji opravdaju da su sklopile ugovor o distribuciji u sljedećim uvjetima:
 - a) prva licencija dodjeljuje se kada je Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales (institut za kinematografiju i audiovizualne umjetnosti) obaviješten o početku snimanja španjolskog filma za koji je distributer koji traži licenciju

prethodno potpisao ugovor. Ta se licencija automatski poništava ako film nije predočen na pregled u roku od 200 dana nakon početka snimanja. Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales može produljiti taj rok na opravdan zahtjev zainteresiranih strana.

b) Druga, treća odnosno četvrta licencija dodjeljuju se nakon predočenja dokaza da je film imao bruto utržak od, redom, 30, 60 odnosno 100 milijuna pezeta.

3. Za distribuciju sinkronizirane verzije filma iz neke treće zemlje obavezno je prethodno dobiti odgovarajuću licenciju.”
- 4 FEDICINE je pred nacionalnim sudom istaknuo da je Decreto Legislativo protekcionistička, restriktivna i diskriminatorna mjera protivna člancima 30. do 36., 59. i 92. Ugovora o EEZ-u, te Direktivi Vijeća 63/607/EEZ od 15. listopada 1963. o provedbi s obzirom na filmsku industriju odredaba Općeg programa za ukidanje ograničenja slobode pružanja usluga (SL 1963, 159, str. 2661., u daljnjem tekstu: Opći program), Drugoj direktivi Vijeća 65/264/EEZ od 13. svibnja 1965. o provedbi s obzirom na filmski industriju odredaba Općeg programa za ukidanje ograničenja slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga (SL 1965, 85, str. 1437., u daljnjem tekstu: Druga direktiva) i Općem sporazumu o carinama i trgovini (GATT).
- 5 Tribunal Supremo (Vrhovni sud), budući da je bio suočen s problemom tumačenja prava Zajednice i da odlučuje u prvom i zadnjem stupnju, smatrao je da je obvezan postaviti prethodno pitanje.
- 6 To je pitanje formulirao ovako:

„Je li u skladu s pravnim poretkom Zajednice da se dodjela licencija za sinkroniziranje filmova trećih zemalja radi njihove distribucije u Španjolskoj u verziji sinkroniziranoj na jedan od službenih španjolskih jezika uvjetuje time da distribucijska kuća koja traži takvu licenciju prethodno potpiše ugovor kojim joj se nameće obveza distribucije jednog španjolskog filma? ”
- 7 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom postupku, tj. tijekom postupka kao i pisanih očitovanja stranaka, upućuje se na izvještaj suca izvjestitelja. Ti su dijelovi spisa u nastavku izloženi samo u onoj mjeri u kojoj su potrebni Sudu za obrazlaganje odluke.
- 8 Najprije valja podsjetiti da se u okviru članka 177. Ugovora o EEZ-u Sud ne može izjašnjavati ni o tumačenju odredaba nacionalnih zakona i drugih propisa ni o usklađenosti takvih odredbi s pravom Zajednice. Međutim nacionalnom sudu može osigurati elemente za tumačenje koji su obuhvaćeni pravom Zajednice i koji će tom sudu omogućiti da riješi pravni problem koji se pred njim vodi. Iz spisa proizlazi da postavljenim pitanjem nacionalni sud želi doznati treba li pravila Ugovora o slobodnom pružanju usluga i slobodnom kretanju robe tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se licencije za sinkroniziranje filmova trećih zemalja na jedan od službenih nacionalnih jezika dodjeljuju distributerima koji se obvežu da će distribuirati nacionalne filmove.

Primjenjive odredbe prava Zajednice

- 9 Prvo valja odrediti kojim je odredbama Ugovora obuhvaćena djelatnost distribucije filmova.
- 10 Iz presude od 6. listopada 1982., Coditel (262/81, Zb., str. 3381, t. 11.) proizlazi da eksploatiranje filmova u dvorani ili na televiziji podrazumijeva da autor svaku javnu projekciju djela može uvjetovati svojom dozvolom i da je komercijalizacija filmova tim putem, koji podrazumijeva dodjelu licencija za prikazivanje, djelatnost koja ulazi u slobodno pružanje usluga.
- 11 To je osobito usluga koju filmski producenti pružaju distributerima tako što im omogućuju da naprave kopije njihovih filmova i javno ih prikazuju. Kada producenti i distributeri nemaju poslovni nastan u istoj državi članici, ta usluga poprima prekogranični karakter. Naposljetku, budući da je ustaljeno da distributeri prepuštaju producentima dio utrška koji ostvare u dvorani, ta se usluga također osigurava uz naknadu u smislu članka 60. Ugovora.
- 12 Iz toga proizlazi da probleme koje je istaknuo nacionalni sud treba ispitati s obzirom na članak 59. Ugovora.

Slobodno pružanje usluga

- 13 Kad je riječ o tom članku 59., iz ustaljene sudske prakse proizlazi (vidjeti osobito presude od 25. srpnja 1991., Collectieve Antennevoorziening Gouda, t. 10., C-288/89, Zb., str. I-4007., i Komisija/Nizozemska, t. 14., C-353/89, Zb., str. I-4069.) da slobodno pružanje usluga, između ostalog, podrazumijeva dokidanje svake diskriminacije prema pružatelju zbog njegova državljanstva ili okolnosti da ima sjedište u drugoj državi članici, a ne onoj u kojoj se pružanje usluga treba obaviti.
- 14 U pogledu toga valja istaknuti da povezujući dodjeljivanje licencija za sinkroniziranje filmova trećih zemalja sa snimanjem i distribucijom španjolskih filmova, Real Decreto Legislativo daje prednost producentima potonjih filmova u odnosu na producente sa sjedištem u drugim državama članicama koji namjeravaju distribuirati svoje filmove u Španjolskoj.
- 15 Iz informacija koje je osigurala Komisija naime proizlazi da se odabir španjolske publike što se tiče kinematografije u velikoj mjeri odnosi na filmove trećih zemalja, osobito filmove Sjedinjenih Američkih Država, kada su sinkronizirani na jedan od službenih jezika Španjolske. No Real Decreto Legislativo dodjelu licencija za sinkroniziranje tih filmova povezuje s obvezom distribuiranja jednog španjolskog filma. Tako daje prednost nacionalnim filmskim producentima u odnosu na filmske producente sa sjedištem u drugim državama članicama, jer prvima osigurava distribuciju njihovih filmova i pripadajući utržak, a drugi pak ovise samo o izboru španjolskih distributera. Ta obveza dakle štiti kuće za produkciju španjolskih filmova, a u istoj mjeri stavlja u nepovoljniji položaj produkcijske kuće iste vrste sa sjedištem u drugim državama članicama. Budući da je tako producentima filmova drugih država članica uskraćena prednost dodijeljena producentima španjolskih filmova, ta restrikcija ima diskriminirajući karakter.
- 16 No kao što je Sud istaknuo u svojim gore navedenim presudama od 26. travnja 1988., Bond van Adverteerders (352/85, Zb., str. 2085., t. 32. do 34.) i od 25. srpnja 1991., Collectieve Antennevoorziening Gouda (t. 10.) i Komisija/Nizozemska (t. 15.),

nacionalna zakonodavstva koja nisu bez razlike primjenjiva na pružanje usluga bez obzira na podrijetlo tih usluga spojiva su s pravom Zajednice samo ako se mogu odnositi na izričitu odredbu o odstupanju, poput članka 56. Ugovora na koji upućuje članak 66. Iz tih presuda još proizlazi da ciljevi gospodarske naravi ne mogu predstavljati razloge javnog poretka u smislu tog članka.

- 17 Real Decreto Legislativo bez sumnje nastoji ostvariti takav gospodarski cilj, jer time što nastoji jamčiti distribuciju velikog broja nacionalnih filmova, producentima tih filmova uspijeva osigurati dovoljan utržak.
- 18 Španjolska je vlada međutim istaknula da Real Decreto Legislativo nastoji ostvariti kulturni cilj, odnosno cilj zaštite nacionalne kinematografske proizvodnje.
- 19 Ta se argumentacija ne može prihvatiti.
- 20 Osim toga što kulturna politika nije među opravdanjima navedenim u članku 56., valja istaknuti i da Real Decreto Legislativo pogoduje distribuciji nacionalnih filmova bez obzira na njihov sadržaj i njihovu kvalitetu.
- 21 U tim uvjetima valja zaključiti da veza između dodjeljivanja licencija za sinkroniziranje filmova trećih zemalja i distribucije nacionalnih filmova provodi cilj posve gospodarske naravi koji ne predstavlja razlog javnog poretka u smislu članka 56. Ugovora.
- 22 Stoga nacionalnom sudu valja odgovoriti da odredbe Ugovora o slobodnom pružanju usluga treba tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se licencije za sinkroniziranje filmova trećih zemalja na jedan od službenih nacionalnih jezika dodjeljuju distributerima koji se obvežu da će distribuirati nacionalne filmove.

Troškovi

- 23 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu španjolske vlade i Komisije Europskih zajednica ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (peto vijeće),

odlučujući o pitanju koje mu je uputio Tribunal Supremo, rješenjem od 12. prosinca 1991., odlučuje:

Odredbe Ugovora o slobodnom pružanju usluga treba tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se licencije za sinkroniziranje filmova trećih zemalja na jedan od službenih nacionalnih jezika dodjeljuju distributerima koji se obvežu da će distribuirati nacionalne filmove.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 4. svibnja 1993.

[Potpisi]

*Jezik postupka: španjolski

RADNI PRIJEVOD